

Rozdział 2

Dochody budżetu państwa

2.1. Warunki gromadzenia dochodów w 2009 r.

Najważniejszym czynnikiem determinującym dochody budżetu państwa w minionym roku było najsilniejsze od 2001 r. spowolnienie wzrostu gospodarczego wywołane kryzysem w gospodarce światowej. Stopniowo pogarszające się informacje o stanie gospodarki ostatecznie przesądziły o konieczności znowelizowania ustawy budżetowej.

Kierując się zasadą ostrożności oraz mając na uwadze bardzo wysoki poziom niepewności co do dalszego rozwoju kryzysu gospodarczego, w znowelizowanej ustawie budżetowej zmniejszono prognozę dochodów budżetu państwa o 30,1 mld zł (w tym dochody podatkowe o 45,6 mld zł) oraz ograniczono wydatki o 21,1 mld zł. Znowelizowana ustawa budżetowa zwiększyła prognozę dochodów o charakterze dyskrejonalnym, tj. z tytułu dywidend z tytułu udziału Skarbu Państwa w spółkach.

Istotnie oddziałującymi na dochody budżetu państwa w 2009 r. były również zmiany systemowe. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć:

- zmiana skali podatkowej oraz progów podatkowych w PIT,
- skrócenie terminu zwrotu podatku oraz zmiany w zakresie rozliczania VAT od importu w niektórych procedurach uproszczonych,
- podwyżka stawki akcyzy: na papierosy o 18,1%, na wyroby alkoholowe oraz samochody osobowe o pojemności silnika powyżej 2.000 cm³.

Do najważniejszych czynników o charakterze makroekonomicznym, mających wpływ na dochody budżetu państwa w 2009 r. należy zaliczyć:

- wzrost PKB o 1,8% (wyższy o ok. 1,6 pkt proc. od zakładanego w nowelizacji ustawy budżetowej),
- wyższy o 0,5 pkt proc., niż zakładano w nowelizacji ustawy budżetowej, wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych,
- bardziej korzystną, niż przewidywano w nowelizacji, sytuację na rynku pracy; według szacunków spadek zatrudnienia w 2009 r. wyniósł ok. 0,4% wobec oczekiwanego w nowelizacji spadku o 2%,
- zmianę struktury wzrostu PKB – spadek obrotów w handlu zagranicznym (większy spadek importu niż eksportu) oraz znaczący spadek tempa wzrostu spożycia w porównaniu do 2008 r.

2.2. Dochody budżetu państwa

Dochody budżetu państwa w 2009 r. wyniosły 274.183.500 tys. zł. W stosunku do ustawy budżetowej na 2009 r. dochody były niższe o 28.851.305 tys. zł, tj. o 9,5%. W porównaniu do znowelizowanej ustawy budżetowej dochody budżetu państwa okazały się wyższe o 1.271.996 tys. zł, tj. o 0,5%. W porównaniu do dochodów osiągniętych w 2008 r. w 2009 r. nastąpił wzrost o 20.636.237 tys. zł, tj. o 8,1% nominalnie i o 4,5% realnie.

Realizację dochodów budżetu państwa w 2009 r. według źródeł przedstawia poniższa tablica:

Wyszczególnienie	2008	2009			5:2	5:3	5:4
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Ustawa po nowelizacji	Wykonanie			
	w tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8
Dochody ogółem	253.547.262	303.034.805	272.911.504	274.183.500	108,1	90,5	100,5
Dochody podatkowe i niepodatkowe	238.808.296	269.433.341	231.148.026	242.312.194	101,5	89,9	104,8
1. Dochody podatkowe	219.499.381	251.434.200	205.812.306	214.878.835	97,9	85,5	104,4
1.1. Podatki pośrednie	153.677.716	178.064.000	147.462.000	154.957.681	100,8	87,0	105,1
a) podatek od towarów i usług	101.782.739	118.590.000	94.000.000	99.454.721	97,7	83,9	105,8
b) podatek akcyzowy	50.490.116	58.110.000	51.900.000	53.926.887	106,8	92,8	103,9
c) podatek od gier	1.404.861	1.364.000	1.562.000	1.576.073	112,2	115,5	100,9
1.2. Podatek CIT	27.159.663	33.120.000	24.000.300	24.156.597	88,9	72,9	100,7
1.3. Podatek PIT	38.658.537	40.250.000	34.350.000	35.763.728	92,5	88,9	104,1
1.4 Podatek tonażowy	9	200	6	7	77,8	3,5	116,7
1.5. Podatki zniesione	3.456			822	23,8		
2. Dochody niepodatkowe	19.308.915	17.999.141	25.335.720	27.433.359	142,1	152,4	108,3
2.1. Dywidenda	3.319.843	3.351.100	7.651.566	8.326.495	250,8	248,5	108,8
2.2. Cło	1.728.780	2.032.000	1.917.000	1.627.504	94,1	80,1	84,9
2.3. Dochody jednostek budżetowych	11.091.921	9.022.517	9.568.323	9.753.495	87,9	108,1	101,9
2.4. Pozostałe dochody niepodatkowe	704.842	785.000	3.296.794	4.767.351	676,4	607,3	144,6
2.5. Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego	2.164.825	2.702.037	2.702.037	2.702.049	124,8	100,0	100,0
2.6 Dochody zagraniczne	298.704	106.487	200.000	256.465	85,9	240,8	128,2
Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegających zwrotowi	14.738.966	33.601.464	41.763.478	31.871.306	216,2	94,9	76,3

Dochody podatkowe budżetu państwa w 2009 r. były niższe o 36.555.365 tys. zł., tj. o 14,5% od zapisanych w ustawie budżetowej. W porównaniu do znowelizowanej ustawy budżetowej dochody podatkowe były wyższe o 9.066.529 tys. zł, tj. o 4,4%. W stosunku do dochodów osiągniętych w 2008 r. dochody podatkowe w 2009 r. spadły nominalnie o 2,1%, a realnie o 5,4%.

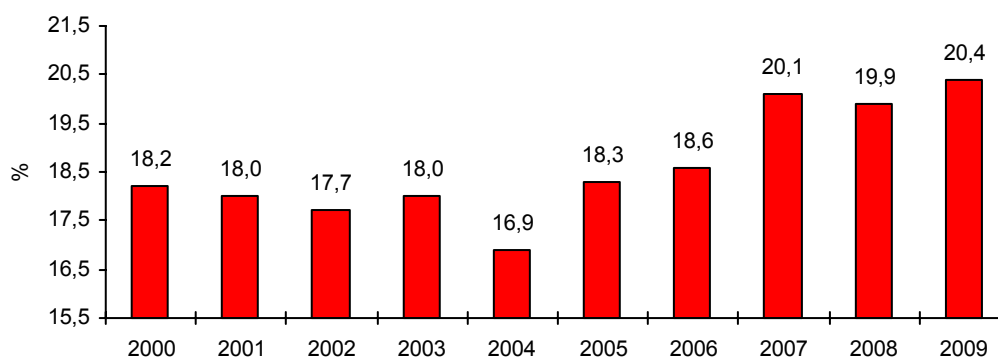
Dochody niepodatkowe budżetu państwa zostały zrealizowane na poziomie wyższym od zakładanego w ustawie budżetowej o 52,4%. W stosunku do znowelizowanej ustawy budżetowej dochody niepodatkowe były wyższe o 8,3%.

W 2009 r. dochody z tytułu podatków pośrednich były wyższe o 7.495.681 tys. zł (tj. o 5,1%) w stosunku do nowelizacji ustawy budżetowej i niższe o 23.106.319 tys. zł (tj. o 13%) od kwoty zapisanej w ustawie budżetowej. W stosunku do ustawy budżetowej dochody z podatku VAT i podatku akcyzowego były niższe odpowiednio o 16,1% i 7,2%, natomiast w porównaniu ze znowelizowaną ustawą budżetową dochody z tych tytułów były wyższe odpowiednio o 5,8% i 3,9%. W porównaniu do 2008 r. dochody z podatku VAT były niższe o 2,3% (realnie o 5,6%) a dochody z podatku akcyzowego były wyższe nominalnie o 6,8% (realnie o 3,2%).

Dochody budżetu państwa z podatków dochodowych, tj. podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i podatku tonażowego w 2009 r. wyniosły 59.920.332 tys. zł, co stanowiło 81,7% prognozy z ustawy budżetowej i 102,7% prognozy przyjętej w nowelizacji ustawy budżetowej. W porównaniu do 2008 r. dochody budżetu państwa z podatków dochodowych spadły nominalnie o 9% i o 12% realnie. W stosunku do ustawy budżetowej dochody z podatków PIT i CIT były niższe odpowiednio o 11,1% i 27,1%. Wpływy z podatku od osób fizycznych były wyższe w porównaniu do prognozy w znowelizowanej ustawie budżetowej o 1.413.728 tys. zł (tj. o 4,1%), natomiast wpływy z podatku dochodowego od osób prawnych zostały wykonane na poziomie zakładanym w nowelizacji ustawy budżetowej. Z powodu przedłużającej się procedury notyfikacji przez Komisję Europejską wpływy z podatku tonażowego wyniosły jedynie 7 tys. zł.

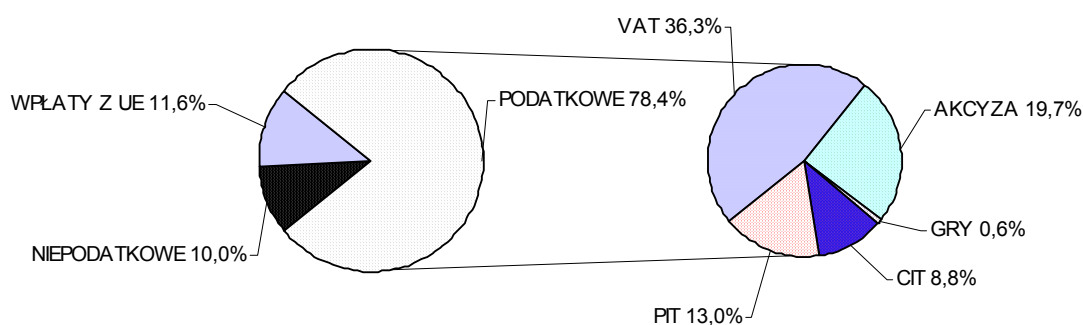
W 2009 r. dynamika nominalna dochodów budżetu państwa była wyższa niż dynamika nominalna produktu krajowego brutto, powodując wzrost relacji dochodów budżetu państwa do produktu krajowego brutto, co przedstawia poniższy wykres.

Relacja dochodów budżetu państwa do PKB

W 2009 r. relacja dochodów budżetu państwa do PKB zwiększyła się do poziomu 20,4%. Wzrost udziału dochodów budżetu państwa w PKB o 0,5 p.p., w porównaniu z 2008 r., wynika ze zwiększenia się udziału dochodów budżetu państwa do PKB z tytułu wpłaty środków z UE i z innych źródeł niepodlegających zwrotowi (z 1,2% w 2008 r. do 2,4% w 2009 r.) i ze wzrostu udziału wpływów niepodatkowych (z 1,5% w 2008 r. do 2% w 2009 r.). Spadł natomiast udział dochodów podatkowych (z 17,2% w 2008 r. do 16% w 2009 r.).

Poniższy wykres przedstawia strukturę dochodów budżetu państwa w 2009 r.

2.3. Podatki pośrednie

Dochody z podatków pośrednich, czyli podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i podatku od gier, w 2009 r. wyniosły 154.957.681 tys. zł, co stanowiło 105,1% kwoty przyjętej w nowelizacji ustawy budżetowej. W stosunku do ustawy budżetowej dochody były niższe o 23.106.319 tys. zł, tj. o 13%. W porównaniu do 2008 r. dochody z podatków pośrednich wzrosły nominalnie o 0,8%, realnie spadły o 2,6%.

W relacji do PKB ogólna kwota wpływów z tytułu omawianych podatków ukształtowała się na poziomie 11,5%, tj. o 0,5 p.p. niższym niż przed rokiem.

Dane dotyczące wpływów z poszczególnych podatków pośrednich zamieszczono w poniższej tablicy:

Wyszczególnienie	2008	2009			5:2	5:3	5:4
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Ustawa po nowelizacji	Wykonanie			
	w tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8
Dochody z podatków pośrednich	153.677.716	178.064.000	147.462.000	154.957.681	100,8	87,0	105,1
1. Podatek od towarów i usług	101.782.739	118.590.000	94.000.000	99.454.721	97,7	83,9	105,8
2. Podatek akcyzowy	50.490.116	58.110.000	51.900.000	53.926.887	106,8	92,8	103,9
3. Podatek od gier	1.404.861	1.364.000	1.562.000	1.576.073	112,2	115,5	100,9

Dochody budżetu z podatków pośrednich w poszczególnych kwartałach 2008 r. i 2009 r. oraz udział poszczególnych kwartałów we wpływach rocznych przedstawia poniższe zestawienie:

Lata	kwartały			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	41.075.828	36.994.283	38.287.101	37.320.504
2009	40.418.791	34.119.442	40.379.748	40.039.700
	%			
2008	26,7	24,1	24,9	24,3
2009	26,1	22,0	26,1	25,8

2.3.1. Podatek od towarów i usług

W 2009 r. dochody z podatku od towarów i usług wyniosły 99.454.721 tys. zł i były wyższe o 5.454.721 tys. zł, tj. o 5,8% od kwoty zaplanowanej w nowelizacji ustawy budżetowej. W stosunku do ustawy budżetowej dochody były niższe o 19.135.279 tys. zł, tj. o 16,1%.

W porównaniu do 2008 r., wpływy z VAT w 2009 r. były niższe nominalnie o 2,3%, a realnie o 5,6%. W relacji do PKB wpływy z podatku VAT ukształtowały się na poziomie 7,4%, tj. o 0,6 p.p. niższym w stosunku do 2008 r.

Niższe dochody z VAT w 2009 r., w porównaniu do 2008 r., były spowodowane głównie przez czynniki o charakterze makroekonomicznym oraz systemowym. Do najważniejszych zmian o charakterze systemowym w 2009 r. należy zaliczyć:

- skrócenie terminu zwrotu VAT z 180 do 60 dni,
- wprowadzenie możliwości rozliczania podatku od importu towarów w zakresie niektórych procedur uproszczonych w deklaracji podatkowej,
- wprowadzenie zwolnienia dla dostaw budynków o charakterze niemieszkalnym (po pierwszym zasiedleniu) oraz zmiany w odliczeniach przy zakupie samochodów i paliw w związku z wyrokiem Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości.

Zmiany te miały na celu m.in. polepszenie sytuacji przedsiębiorstw poprzez zwiększenie ich płynności finansowej w trudnym okresie silnego spowolnienia gospodarczego.

Spowolnienie wzrostu gospodarczego w 2009 r. w sposób istotny odbiło się na dochodach budżetu państwa z VAT. W porównaniu do 2008 r. znacząco spadła dynamika spożycia, w 2009 r. wyniosła ona według szacunków 102,1% wobec 106,3% w 2008 r. Dodatkowo osłabienie koniunktury gospodarczej wpłynęło w sposób istotny na strukturę bazy podatku VAT (zwiększenie udziału w obrocie towarów i usług opodatkowanych obniżonymi stawkami), co spowodowało dodatkowe obniżenie wpływów budżetowych z tego tytułu.

W porównaniu do nowelizacji ustawy budżetowej na 2009 r. wykonanie dochodów z VAT było wyższe niż przewidywano. Jest to spowodowane lepszą, niż planowano w nowelizacji, sytuacją gospodarczą, np. bardziej korzystnym z punktu widzenia wpływów z VAT, wyższym o 0,5 p.p. wskaźnikiem inflacji oraz wyższym wzrostem PKB. Dodatkowo na dochody budżetu państwa w 2009 r. pozytywny wpływ miały niższe, niż pierwotnie zakładano, zwroty VAT w tzw. okresie przejściowym (01-20 stycznia 2010 r.), które obciążały w mniejszym stopniu rachunek budżetu 2009 r.

Przy ocenie wykonania dochodów z VAT, w porównaniu do nowelizacji ustawy budżetowej na 2009 r., należy mieć na uwadze fakt, że prognoza przedstawiona w nowelizacji ustawy budżetowej miała charakter konserwatywny. Wpływy z podatku VAT są największym źródłem dochodów budżetu państwa, dlatego każde, nawet niewielkie procentowe odchylenie wykonania od prognozy, wpływa istotnie na kondycję budżetu.

Dochody budżetu z podatku od towarów i usług w poszczególnych kwartałach 2008 r. i 2009 r. oraz udział poszczególnych kwartałów we wpływach rocznych przedstawia poniższe zestawienie:

Lata	kwartały			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	27.479.113	25.979.074	24.908.610	23.415.942
2009	24.841.153	23.600.160	25.553.144	25.460.264
	%			
2008	27,0	25,5	24,5	23,0
2009	25,0	23,7	25,7	25,6

2.3.2. Podatek akcyzowy

W 2009 r. dochody z tytułu podatku akcyzowego wyniosły 53.926.887 tys. zł i stanowiły 103,9% rocznej prognozy dochodów z tego źródła zapisanej w nowelizacji ustawy budżetowej na 2009 r. W stosunku do ustawy budżetowej dochody z tego źródła były niższe o 4.183.113 tys. zł, tj. o 7,2%. W porównaniu do 2008 r. dochody z podatku akcyzowego wzrosły nominalnie o 6,8%, a realnie o 3,2%.

Relacja do PKB omawianych dochodów pozostała niezmienną w 2009 r. i wyniosła 4%.

Dochody budżetu z podatku akcyzowego w 2008 r. i 2009 r. z wyszczególnieniem głównych grup wyrobów przedstawia poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	2008	2009			5:2	5:3	5:4
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Ustawa po nowelizacji	Wykonanie			
	w tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8
Podatek akcyzowy	50.490.116	58.110.000	51.900.000	53.926.887	106,8	92,8	103,9
z tego:							
Paliwa silnikowe	21.949.646	23.899.200	22.103.000	22.529.924*	102,6	94,3	101,9
Olej opałowy	379.472	461.230	367.000	406.308	107,1	88,1	110,7
Gaz	1.172.345	1.263.890	1.156.000	1.129.162	96,3	89,3	97,7
Wyroby tytoniowe	13.460.051	17.529.030	14.506.000	16.057.843	119,3	91,6	110,7
Alkohol etylowy	5.880.747	6.556.610	6.455.000	6.393.511	108,7	97,5	99,0
Piwo	2.984.187	3.821.260	3.118.000	3.176.158	106,4	83,1	101,9
Wino	454.716	541.950	469.000	464.864	102,2	85,8	99,1
Samochody osobowe	1.536.552	1.470.440	1.511.000	1.530.164	99,6	104,1	101,3
Energia elektryczna	2.664.953	2.559.390	2.203.000	2.242.566	84,2	87,6	101,8
Pozostałe wyroby akcyzowe	7.447	7.000	12.000	-3.613	-48,5	-51,6	-30,1

* w tym oleje smarowe 154.482 tys. zł.

W 2009 r. dochody z podatku akcyzowego były wyższe o 2.026.887 tys. zł od prognozowanych w nowelizacji ustawy budżetowej na 2009 r.

Istotnie wyższe niż zakładano w nowelizacji ustawy budżetowej na 2009 r. dochody wystąpiły w następujących grupach wyrobów akcyzowych:

- paliwa silnikowe (benzynowe i oleje napędowe); na wyższe wykonanie dochodów z akcyzy od paliw silnikowych w stosunku do kwoty prognozowanej wpływ miała wyższa od zakładanej konsumpcja tych wyrobów; wg danych GUS dostawy na rynek benzyny silnikowej i oleju napędowego w okresie I-IX 2009 r. wzrosły odpowiednio o 4,2% i 6,2% w porównaniu z analogicznym okresem 2008 r.; według danych Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego konsumpcja benzyn silnikowych i oleju napędowego w 2009 r., w porównaniu z 2008 r., wzrosła odpowiednio o 5% i 7%,
- wyroby tytoniowe; wyższe wykonanie dochodów w tym tytule jest efektem wprowadzonych zmian systemowych dotyczących podwyższenia akcyzy o 18,1% i zmiany wzorów znaków akcyzowych; z końcem czerwca 2009 r. upłynął okres ważności znaków akcyzowych na wyroby tytoniowe wyprodukowane w 2008 r., które opodatkowane zostały zgodnie z niższą obowiązującą w 2008 r. stawką podatku akcyzowego; spowodowało to wyższą sprzedaż tych wyrobów w lipcu 2009 r. (uzupełnienie asortymentu opodatkowanego już zgodnie ze stawką akcyzy obowiązującą w 2009 r.); wskaźnik cen wyrobów tytoniowych wyniósł w lipcu 2009 r. 107% w stosunku do czerwca 2009 r.,
- olej opałowy; na wyższe wykonanie dochodów miała wpływ niska temperatura w grudniu 2009 r. i bardzo niska temperatura w styczniu 2010 r.; w grudniu 2009 r. nastąpił wzrost dochodów z podatku akcyzowego od oleju opałowego o 109,9% r/r; zgodnie z danymi Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego w czwartym kwartale 2009 r. konsumpcja lekkiego oleju opałowego wzrosła w porównaniu z IV kwartałem 2008 r. o 4,3%; również wzrost konsumpcji tego oleju odnotowano w I kwartale 2009 r. – o 6,4%; jednak ujemna dynamika konsumpcji r/r w drugim i trzecim kwartale 2009 r. przełożyła się na spadek konsumpcji lekkiego oleju opałowego o 3% w całym 2009 r.; w odniesieniu do ciężkiego oleju opałowego w każdym kwartale 2009 r. odnotowano spadek konsumpcji tego paliwa; wyższa stawka akcyzy na lekki olej opałowy od stawki akcyzy na ciężki olej opałowy (odpowiednio 232 zł/1000 l i 60 zł/1000 kg), zwiększona konsumpcja lekkiego oleju opałowego w I i IV kwartale 2009 r. oraz niska temperatura na przełomie 2009 r. i 2010 r. przełożyły się na wyższe dochody z podatku akcyzowego od oleju opałowego.

Dochody z podatku akcyzowego w pozostałych grupach wyrobów różniły się nieznacznie w stosunku do planu zapisanego w nowelizacji ustawy budżetowej na 2009 r.:

- piwo; nieznacznie wyższe wykonanie dochodów z tego tytułu w porównaniu z prognozą jest wynikiem podwyżki stawki podatku akcyzowego na piwo od 1 marca 2009 r., która zrekompensowała spadek sprzedaży tego wyrobu; dane GUS wskazują na spadek

dostaw piwa na rynek w 2009 r. w porównaniu z 2008 r. o 9,3%; również oceny branży piwowarskiej wskazują na spadek sprzedaży piwa o ok. 8% r/r, np. według ZPPP Browary Polskie sprzedaż piwa w kraju spadła w 2009 r. o ok. 10%, natomiast według Stowarzyszenia Regionalnych Browarów Polskich sprzedaż ogółem piwa przez małe i średnie browary spadła w 2009 r. o ok. 5% r/r,

- energia elektryczna; nieznaczny wzrost dochodów z akcyzy z tego tytułu w porównaniu z kwotą prognozowaną wynika prawdopodobnie z korzystniejszej od prognozowanej koniunktury gospodarczej, jak również z niskich temperatur w końcu 2009 r.,
- alkohol etylowy; na nieznacznie niższe wykonanie dochodów w tym tytule, w porównaniu z kwotą zapisaną w nowelizacji ustawy budżetowej, miały wpływ niższe dostawy wódki, likierów i innych napojów alkoholowych, które wg GUS spadły w 2009 r. o 6,5% w porównaniu z 2008 r.,
- gaz LPG; nieznacznie niższe wykonanie dochodów z tego tytułu w stosunku do kwoty zaplanowanej na etapie nowelizacji ustawy budżetowej jest wynikiem malejącej sprzedaży tego wyrobu, która wg danych Polskiej Organizacji Gazu Płynnego spadła o 3,7% w 2009 r. W porównaniu z 2008 r.; wg danych izb celnych sprzedaż krajowa, nabycie wewnątrzwspólnotowe i import łącznie spadły w 2009 r. o 10,2% w porównaniu z 2008 r.,
- samochody osobowe; nieznaczny wzrost dochodów z akcyzy z tego tytułu, w porównaniu z kwotą zapisaną w nowelizacji ustawy budżetowej, jest wypadkową niewielkiego wzrostu sprzedaży nowych samochodów osobowych, która według danych SAMAR była wyższa w 2009 r., w porównaniu z 2008 r. o 0,6% oraz wprowadzenia od 1 marca 2009 r. nowego rozwiązania powodującego urealnienie deklarowanej wartości sprowadzonego samochodu; w 2009 r. wpływy z podatku akcyzowego od samochodów nabytych wewnątrz UE stanowiły 78% ogółu wpływów z akcyzy od samochodów osobowych; wprowadzenie podwyżki stawki akcyzy na samochody osobowe o pojemności silnika powyżej 2000 cm³ z 13,6% do 18,6% nie przyczyniło się do wzrostu dochodów z akcyzy od tych samochodów (w 2009 r. nastąpił głęboki spadek – o 64,2% r/r – liczby przywożonych aut o pojemności silnika powyżej 2.000 cm³),
- wina; niewielki spadek, pomimo wprowadzenia podwyżki stawki akcyzy o 16,2%, dochodów z podatku akcyzowego od wina, w porównaniu z kwotą zaplanowaną w nowelizacji ustawy budżetowej, wynika z większego od założonego spadku sprzedaży tego wyrobu; według danych GUS dostawy na rynek w kategorii wina i miody pitne spadły w 2009 r. o 10% r/r.

Wykonanie dochodów z podatku akcyzowego ogółem w 2009 r. było wyższe, w porównaniu z 2008 r., o 3.436.771 tys. zł. Przyczyniły się do tego głównie wyższe

o 2.597.793 tys. zł dochody z akcyzy od wyrobów tytoniowych, co było efektem podwyższenia stawki akcyzy na papierosy o 18,1% oraz zmiany wzorów znaków akcyzowych.

Podwyższenie stawek akcyzy na alkohol etylowy, piwo i wino przyczyniło się do wzrostu dochodów z akcyzy od tych wyrobów. Podwyższenie stawki akcyzy na samochody osobowe o pojemności silnika powyżej 2.000 cm³ nie przełożyło się na wzrost dochodów z tego tytułu z uwagi na duży spadek ilości sprowadzonych z zagranicy samochodów osobowych w 2009 r. z taką pojemnością silnika. Wyższe, w porównaniu z 2008 r., były także dochody z podatku akcyzowego od paliw silnikowych, co było spowodowane relatywnie wysokim poziomem konsumpcji paliw silnikowych (wg danych izb celnych w 2009 r. sprzedaż krajowa, nabycie wewnątrzwspólnotowe i import benzyny silnikowej i oleju napędowego wzrosły odpowiednio o 2,3% r/r i 11,1% r/r; według Polskiej Organizacji Przemysłu i Handlu Naftowego konsumpcja benzyny silnikowej i oleju napędowego wzrosła po trzech kwartałach 2009 r., w stosunku 2008 r., odpowiednio o 5% i 7%; wg GUS dostawy na rynek benzyny silnikowej i oleju napędowego wzrosły w trzech pierwszych kwartałach 2009 r. odpowiednio o 4,2% r/r i 6,2% r/r). Na niższe dochody z podatku akcyzowego od energii elektrycznej złożyło się wprowadzenie zmiany systemowej polegającej na zmianie momentu powstania obowiązku podatkowego w energii elektrycznej oraz słabsza niż w 2008 r. sytuacja gospodarcza.

Dochody budżetu z podatku akcyzowego w poszczególnych kwartałach 2008 r. i 2009 r. oraz udziały poszczególnych kwartałów we wpływach rocznych przedstawia poniższe zestawienie:

Lata	kwartały			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	13.265.824	10.692.271	13.024.599	13.507.422
2009	15.186.991	10.125.438	14.452.185	14.162.273
	%			
2008	26,3	21,2	25,8	26,7
2009	28,2	18,8	26,8	26,2

2.3.3. Podatek od gier

W 2009 r. dochody z podatku od gier wyniosły 1.576.073 tys. zł, tj. 100,9% prognozy z nowelizacji ustawy budżetowej i 115,5% prognozy z ustawy budżetowej. W stosunku do wykonania 2008 r. dochody były wyższe nominalnie o 12,2%, a realnie o 8,4%.

Wysoka dynamika realizacji dochodów z tego tytułu wynika przede wszystkim ze wzrostu o 65,5% podatku od gier na automatach o niskich wygranych. Jednocześnie nastąpił spadek wpływów z podatku od gier liczbowych o 7,5% oraz spadek wpływów z podatku od gier w salonach gier o 1,7%.

Relacja do PKB omawianych wpływów utrzymała się na poziomie z roku poprzedniego, tzn. wyniosła 0,1%.

Dochody budżetu państwa z podatku od gier w poszczególnych kwartałach 2008 r. i 2009 r. oraz udział poszczególnych kwartałów we wpływach rocznych przedstawia poniższe zestawienie:

Lata	kwartały			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	330.891	322.938	353.892	397.140
2009	390.647	393.845	374.419	417.162
	%			
2008	23,6	23,0	25,2	28,2
2009	24,8	25,0	23,8	26,4

2.4. Podatki dochodowe

W 2009 r. dochody budżetu państwa z podatków dochodowych, tj. podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i podatku tonażowego w 2009 r. wyniosły 59.920.332 tys. zł. Osiągnięte w 2009 r. dochody stanowiły 81,7% kwoty z ustawy budżetowej i 102,7% kwoty przyjętej w nowelizacji ustawy budżetowej. W porównaniu do 2008 r. dochody z podatków dochodowych spadły nominalnie o 9%, realnie o 12%.

W relacji do PKB ogólna kwota wpływów z tytułu omawianych podatków ukształtowała się na poziomie 4,5%, tj. o 0,7 p.p. niższym niż przed rokiem.

Dane dotyczące wpływów z poszczególnych podatków dochodowych zamieszczono w poniższej tabeli:

Wyszczególnienie	2008	2009			5:2	5:3	5:4
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Ustawa po nowelizacji	Wykonanie			
	w tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8
Dochody z podatków dochodowych	65.818.209	73.370.200	58.350.306	59.920.332	91,0	81,7	102,7
1. Podatek CIT	27.159.663	33.120.000	24.000.300	24.156.597	88,9	72,9	100,7
2. Podatek PIT	38.658.537	40.250.000	34.350.000	35.763.728	92,5	88,9	104,1
3. Podatek tonażowy	9	200	6	7	77,8	3,5	116,7

Dochody budżetu państwa z podatków dochodowych w poszczególnych kwartałach 2008 r. i 2009 r. oraz udział poszczególnych kwartałów we wpływach rocznych przedstawia poniższe zestawienie:

Lata	kwartały			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	15.837.648	16.331.130	15.299.770	18.349.661
2009	15.296.037	13.967.728	13.468.817	17.187.750
	%			
2008	24,1	24,8	23,2	27,9
2009	25,5	23,3	22,5	28,7

2.4.1. Podatek dochodowy od osób prawnych

Dochody budżetu państwa w 2009 r. z podatku dochodowego od osób prawnych zostały zrealizowane w kwocie 24.156.597 tys. zł, tj. 100,7% kwoty przyjętej w nowelizacji ustawy budżetowej. W stosunku do ustawy budżetowej dochody były niższe o 8.963.403 tys. zł, tj. o 27,1%. W porównaniu z 2008 r. dochody były niższe o 3.003.066 tys. zł, tj. o 11,1% nominalnie, realnie o 14,1%.

Relacja do PKB omawianych dochodów wyniosła 1,8%, i w porównaniu do 2008 r., była o 0,3 p.p. niższa.

Na nieco wyższe wykonanie dochodów z podatku dochodowego od osób prawnych, niż prognozowane w nowelizacji ustawy budżetowej, wpłynęły m.in. czynniki makroekonomiczne:

- wyższy wzrost realny PKB, który w 2009 r. osiągnął 1,8%, wobec prognozowanego w nowelizacji 0,2%,
- niższy wskaźnik cen produkcji sprzedanej przemysłu w wysokości 103,4% wobec prognozowanego w nowelizacji 104,5%.

Wpływ szybszego (o 1,6 p.p.) wzrostu gospodarczego na dochody z CIT w dużej mierze został ograniczony poprzez niższy od prognozowanego (o 1,1 p.p.) poziom wskaźnika cen produkcji sprzedanej przemysłu.

Dochody z podatku dochodowego od osób prawnych w 2009 r. były niższe, w stosunku do 2008 r., o 11,1% pomimo odnotowanego w ubiegłym roku wzrostu gospodarczego. Analogiczna sytuacja wystąpiła w 2001 r., gdy przy spowolnieniu wzrostu PKB (wzrost PKB w 2000 r. wyniósł 4%, podczas gdy w 2001 r. wyniósł 1,2%), dochody z tego podatku spadły o 21,6%. Należy jednak pamiętać, że spadek ten był po części spowodowany obniżką stawki podatku z 30% do 28%.

Wg GUS w przedsiębiorstwach niefinansowych wynik finansowy brutto wzrósł w 2009 r. do 95,9 mld zł wobec 80,0 mld zł w 2008 r. (wzrost o 19,9%). Zysk brutto wzrósł o 11,3% w stosunku do 2008 r., zaś strata zmniejszyła się o 18,4%. Pod uwagę trzeba wziąć fakt, że lepsze wyniki finansowe przedsiębiorstw to przede wszystkim efekt ostatniego kwartału 2009 r., mogły więc nie znaleźć odzwierciedlenia w zaliczkach wpłacanych w trakcie 2009 r. Należy także zwrócić uwagę na fakt, że sprawozdawczość finansowa i podatkowa różni się m.in. w kwestii przychodów i kosztów (np. w odniesieniu do rezerw tworzonych przez banki). Według danych GUS o wynikach finansowych banków wynik finansowy brutto obniżył się w 2009 r. o 36,2%, przy czym zysk brutto był o 26,5% niższy, zaś strata o 352,9% wyższa.

Dostępne są również dane GUS o wynikach finansowych towarzystw ubezpieczeniowych w 2009 r. Łączny wynik finansowy brutto zakładów ubezpieczeń był o 16,7% wyższy w porównaniu z 2008 r.

Dochody budżetu z podatku dochodowego od osób prawnych w poszczególnych kwartałach 2008 r. i 2009 r. oraz udział poszczególnych kwartałów we wpływach rocznych przedstawia poniższe zestawienie:

Lata	kwartały			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	8.575.704	5.739.233	5.795.289	7.049.437
2009	7.830.136	4.491.781	4.897.092	6.937.588
	%			
2008	31,6	21,1	21,3	26,0
2009	32,4	18,6	20,3	28,7

2.4.2. Podatek dochodowy od osób fizycznych

Dochody budżetu państwa w 2009 r. z podatku dochodowego od osób fizycznych wyniosły 35.763.728 tys. zł i były wyższe w porównaniu do prognozy przyjętej w nowelizacji ustawy budżetowej o 1.413.728 tys. zł, tj. o 4,1%. W stosunku do ustawy budżetowej dochody były niższe o 4.486.272 tys. zł, tj. o 11,1%. W porównaniu z 2008 r. dochody z podatku dochodowego od osób fizycznych były niższe o 2.894.809 tys. zł, tj. nominalnie o 7,5%, a realnie o 10,6%.

Relacja do PKB omawianych wpływów wyniosła około 2,7% i w porównaniu do 2008 r. zmniejszyła się o 0,4 p. p.

Wykonanie dochodów budżetu państwa z PIT wg poszczególnych tytułów kształtowało się w sposób następujący:

- z podatku pobieranego wg skali podatkowej i wg stawki 19% od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej oraz działów specjalnych produkcji rolnej w kwocie 28.279.581 tys. zł,

- ze zryczałtowanego podatku dochodowego w kwocie 6.244.816 tys. zł,
- z odpłatnego zbycia papierów wartościowych w kwocie 1.239.331 tys. zł.

W zakresie podatku pobieranego zgodnie ze skalą podatkową realizacja dochodów odbiegała w istotny sposób od prognozy zapisanej w nowelizacji ustawy budżetowej. Na realizację dochodów z podatku dochodowego od osób fizycznych na poziomie przekraczającym prognozę miały wpływ następujące czynniki makroekonomiczne oraz systemowe:

- wyższa o 1,4 p.p., w stosunku do zakładanej w nowelizacji ustawy budżetowej, dynamika przeciętnego rocznego funduszu wynagrodzeń w gospodarce narodowej oraz emerytur i rent, która wyniosła w 2009 r. 106,4% r/r,
- prawdopodobnie niższe od zakładanych skutki zmian systemowych (głównie zmiany skali podatkowej – dane na ten temat będą znane w II połowie 2010 r.),
- wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych o 3,5%, wobec prognozowanego w nowelizacji wzrostu na poziomie 3%.

W stosunku do 2008 r. najniższa dynamika wpływów wystąpiła w podatku z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych i wyniosła 55,2%, co było bezpośrednio związane z sytuacją na giełdzie papierów wartościowych. Niska dynamika wystąpiła również w podatku pobieranym wg stawki 19% od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej oraz działów specjalnych produkcji rolnej, która wyniosła 90,2% oraz w podatku pobieranym wg skali podatkowej, gdzie dynamika ukształtowała się na poziomie 94,8%.

W przypadku zryczałtowanego podatku dochodowego dynamika roczna ukształtowała się na poziomie 105,2%.

Niższe wykonanie dochodów z PIT, w stosunku do wykonania z 2008 r., było spowodowane m.in.:

- wprowadzeniem skali podatkowej ze stawkami 18% i 32%, progiem 85.528 zł i kwotą zmniejszającą podatek w wysokości 556,02 zł, mającej zastosowanie do dochodów uzyskanych od 1 stycznia 2009 r.,
- niższym wykonaniem dochodów z podatku z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych, które było konsekwencją gorszych wyników na giełdzie papierów wartościowych w 2008 r. (podatek opłacany jest w rozliczeniu rocznym, tj. w 2009 r. za dochody osiągnięte w 2008 r.),
- niską realizacją dochodów z podatku z pozarolniczej działalności gospodarczej oraz działów specjalnych produkcji rolnej, która wynikała z obserwowanego w 2009 r. spowolnienia gospodarczego.

Dochody budżetu państwa z tytułu podatku od osób fizycznych w poszczególnych kwartałach 2008 r. i 2009 r. oraz udział poszczególnych kwartałów we wpływach rocznych przedstawia poniższe zestawienie:

Lata	kwartały			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	7.261.942	10.591.895	9.504.480	11.300.220
2009	7.465.899	9.475.945	8.571.724	10.250.160
%				
2008	18,8	27,4	24,6	29,2
2009	20,9	26,5	24,0	28,6

Udział wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych w pierwszym kwartale 2009 r. był wyższy o 1,1 p.p. w porównaniu do pierwszego kwartału 2008 r.; w pozostałych kwartałach udział był niższy niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Bezpośrednią przyczyną jest wprowadzenie nowej skali podatkowej, która zaczęła obowiązywać od 1 stycznia 2009 r., przy czym skutki tej zmiany miały większy wpływ na wysokość dochodów podatkowych w drugiej części roku ze względu na progresywny charakter skali podatkowej.

2.4.3. Podatek tonażowy

Wpływy z podatku tonażowego w 2009 r. wyniosły 7 tys. zł, wobec prognozowanych w znowelizowanej ustawie 6 tys. zł. W ustawie budżetowej planowano kwotę 200 tys. zł.

Zakłada się, że brak większych wpływów z tego tytułu może być konsekwencją trwającej procedury notyfikacji przez Komisję Europejską.

Pozytywna decyzja odnośnie programu pomocowego, przewidzianego w ustawie o podatku tonażowym, została wydana przez Komisję Europejską 18 grudnia 2009 r.

Przyjęcie przez stronę polską postanowień decyzji Komisji Europejskiej wymaga znowelizowania ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym. W dniu 18 lutego 2010 r. strona polska poinformowała Komisję Europejską o rozpoczęciu prac nad przygotowaniem założeń do nowelizacji ustawy uwzględniających zapisy postanowień decyzji KE.

2.5. Dochody niepodatkowe

W 2009 r. dochody niepodatkowe wyniosły 27.433.359 tys. zł i stanowiły 108,3% kwoty ustalonej w nowelizacji ustawy budżetowej. W stosunku do ustawy budżetowej były o 52,4% wyższe. W porównaniu z 2008 r. dochody niepodatkowe były wyższe nominalnie o 42,1%, a realnie o 37,3%.

Realizację niepodatkowych dochodów budżetu państwa w 2009 r. prezentuje poniższa tablica:

Wyszczególnienie	2008	2009			5:2	5:3	5:4
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Ustawa po nowelizacji	Wykonanie			
	w tys. zł				%		
1	2	3	4	5	6	7	8
Dochody niepodatkowe ogółem	19.308.915	17.999.141	25.335.720	27.433.359	142,1	152,4	108,3
1. Dywidendy	3.319.843	3.351.100	7.651.566	8.326.495	250,8	248,5	108,8
2. Cło	1.728.780	2.032.000	1.917.000	1.627.504	94,1	80,1	84,9
3. Dochody jednostek budżetowych	11.091.921	9.022.517	9.568.323	9.753.495	87,9	108,1	101,9
4. Pozostałe dochody niepodatkowe	704.842	785.000	3.296.794	4.767.351	676,4	607,3	144,6
5. Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego	2.164.825	2.702.037	2.702.037	2.702.049	124,8	100,0	100,0
6. Dochody zagraniczne	298.704	106.487	200.000	256.465	85,9	240,8	128,2

Relacja dochodów niepodatkowych do PKB w 2009 r. wzrosła w stosunku do 2008 r. o 0,5 p.p. i wyniosła 2%.

Dochody niepodatkowe budżetu w poszczególnych kwartałach 2008 r. i 2009 r. oraz udział poszczególnych kwartałów we wpływach rocznych przedstawia poniższe zestawienie:

Lata	kwartały			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	3.862.867	4.990.838	6.482.063	3.973.147
2009	4.189.574	5.378.546	8.459.556	9.405.683
	%			
2008	20,0	25,8	33,6	20,6
2009	15,3	19,6	30,8	34,3

2.5.1. Cło

Dochody z cła w 2009 r. wyniosły 1.627.504 tys. zł. i były niższe od kwoty ustalonej w nowelizacji ustawy budżetowej o 289.496 tys. zł, tj. o 15,1%, natomiast od kwoty przyjętej w ustawie budżetowej były niższe o 404.496 tys. zł, tj. o 19,9%. W stosunku do 2008 r. były niższe nominalnie o 5,9%, a realnie o 9%.

Przyczyną różnic między prognozą dochodów z cła, przyjętą do nowelizacji ustawy budżetowej na 2009 r. a ich realizacją było odmienne, od zakładanego, ukształtowanie się czynników makroekonomicznych decydujących o wysokości dochodów z cła – głównie niższego o 4,6%, od przyjętego w nowelizacji ustawy budżetowej na 2009 r., importu spoza obszaru krajów UE wyrażonego w mln EUR.

Należy podkreślić, że na wysokość dochodów budżetu państwa z tytułu cel miały wpływ również następujące czynniki:

- niższy o 1,8% od przyjętego do prognozy dochodów z cła na 2009 r. średni kurs rynkowy EUR,
- niższa o 0,04 p.p. efektywna stawka celna; na podstawie danych GUS średnia efektywna stawka celna w 2009 r. wyniosła 0,93%, a w prognozie do znowelizowanej ustawy budżetowej na 2009 r. przyjęto 0,97%.

Dochody z tytułu cła w poszczególnych kwartałach 2008 r. i 2009 r. oraz udział poszczególnych kwartałów we wpływach rocznych przedstawia poniższe zestawienie:

Lata	kwartały			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	433.311	404.585	415.352	475.532
2009	452.607	391.763	382.089	401.045
	%			
2008	25,1	23,4	24,0	27,5
2009	27,8	24,1	23,5	24,6

2.5.2. Dywidendy i wpłaty z zysku

W 2009 r. wpływy z dywidend i wpłat z zysku zostały zrealizowane w kwocie 8.326.495 tys. zł i stanowiły 108,8% kwoty prognozowanej w znowelizowanej ustawie budżetowej i 248,5% kwoty przyjętej w ustawie budżetowej. Wpływy z tego źródła w porównaniu z 2008 r. zwiększyły się o 150,8%.

Na łączną kwotę wpływów z tego tytułu w 2009 r. składają się następujące pozycje:

- wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych spółek Skarbu Państwa w kwocie 452.025 tys. zł, które stanowiły 100,5% prognozy oraz 67,5% wykonania roku poprzedniego, w tym wpłaty z zysku przedsiębiorstw państwowych w kwocie 6.983 tys. zł (23,3% prognozy), i wpłaty z zysku jednoosobowych spółek Skarbu Państwa – 445.042 tys. zł (106% prognozy),
- dywidendy z tytułu udziałów Skarbu Państwa w spółkach w kwocie 7.874.469 tys. zł, które stanowiły 109,3% prognozy oraz 297,1% wykonania roku poprzedniego.

Główną przyczyną niezrealizowania prognozowanych dochodów z tytułu wpłat z zysku przedsiębiorstw państwowych była znacznie niższa realizacja, w porównaniu do lat ubiegłych, wpłat dokonanych przez Przedsiębiorstwo Państwowe „Porty Lotnicze”.

Dochody budżetu państwa z dywidend w poszczególnych kwartałach 2008 r. i 2009 r. oraz udział poszczególnych kwartałów we wpływach rocznych przedstawia poniższe zestawienie:

Lata	kwartały			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	34.662	454.920	2.392.369	437.892
2009	50.957	248.779	2.918.127	5.108.632
	%			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	1,0	13,7	72,1	13,2
2009	0,6	3,0	35,0	61,4

2.5.3. Dochody jednostek budżetowych

Dochody jednostek budżetowych w 2009 r. osiągnęły kwotę 9.753.495 tys. zł i były wyższe o 185.172 tys. zł, tj. o 1,9% od kwoty ustalonej w znowelizowanej ustawie budżetowej i o 730.978 tys. zł, tj. o 8,1% od kwoty przyjętej w ustawie budżetowej. W porównaniu do 2008 r. wpływy z tego źródła zmniejszyły się nominalnie o 12,1%, a realnie o 15%.

Decydujące znaczenie w dochodach jednostek budżetowych ogółem mają następujące działy:

- Wymiar sprawiedliwości – wykonanie wyniosło 2.155.376 tys. zł i było o 78.135 tys. zł wyższe od prognozy (o 3,8%); przekroczenie planu było spowodowane głównie zrealizowaniem wyższych dochodów z opłat sądowych, grzywien, mandatów oraz kar pieniężnych,
- Gospodarka mieszkaniowa – wykonanie wyniosło 2.000.172 tys. zł i było o 247.185 tys. zł wyższe od prognozy (o 14,1%); na wyższe wykonanie dochodów wpłynęły głównie zwiększone opłaty za użytkowanie i użytkowanie wieczyste oraz zarząd nieruchomości Skarbu Państwa (w związku z ich aktualizacją) oraz wysokie wpływy z najmu, dzierżawy i sprzedaży składników majątkowych Skarbu Państwa,
- Obsługa długu publicznego (krajowego) – wykonanie wyniosło 1.896.093 tys. zł i było o 130.185 tys. zł niższe od prognozy (o 6,4%); realizacja dochodów na takim poziomie wynikała głównie z niższej od zakładanej sprzedaży obligacji kuponowych,
- Administracja publiczna – wykonanie wyniosło 1.608.269 tys. zł i było o 155.947 tys. zł wyższe od prognozy (o 10,7%); wyższe niż zakładano wykonanie dochodów wynika przede wszystkim z uzyskania wyższych niż planowano wpływów z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych.

Razem w wymienionych wyżej działach dochody stanowiły 78,5% ogółu dochodów jednostek budżetowych.

Dochody jednostek budżetowych w poszczególnych kwartałach 2008 r. i 2009 r. oraz udział poszczególnych kwartałów we wpływach rocznych przedstawia poniższe zestawienie:

Lata	kwartały			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	2.547.285	3.301.863	2.925.535	2.317.238
2009	2.461.737	3.773.840	1.883.899	1.634.019
%				
2008	23,0	29,8	26,4	20,8
2009	25,2	38,7	19,3	16,8

2.5.4. Pozostałe dochody niepodatkowe

Pozostałe dochody niepodatkowe w 2009 r. wyniosły 4.767.351 tys. zł i były wyższe niż prognozowano o 1.470.557 tys. zł, tj. o 44,6%. W stosunku do ustawy budżetowej były wyższe o 3.982.351 tys. zł, tj. o 507,3%. W porównaniu do 2008 r. pozostałe dochody niepodatkowe były ponad sześciokrotnie wyższe.

W ogólnej kwocie dochodów z tego tytułu corocznie są uwzględniane wpłaty o charakterze sankcyjnym, a zwłaszcza odsetki od zaległych zobowiązań podatkowych i innych zobowiązań wobec budżetu państwa pomniejszone o odsetki płacone przez urzędy skarbowe podatnikom z tytułu nienależnie pobranych kar, podatków i odsetek. W 2009 r. dochody z tego tytułu wyniosły 514.294 tys. zł.

Różnica wykonanych dochodów w stosunku do prognozowanych w znowelizowanej ustawie budżetowej wynika głównie z nieplanowanych dochodów ze zbycia praw majątkowych (prawa poboru PKO BP SA), których realizacja wyniosła ok. 1,4 mld zł.

Wysokie wykonanie dochodów w stosunku do 2008 r. wynika głównie z:

- zrealizowania dodatkowych wpływów z tytułu dodatnich różnic kursowych (związanych z realizacją Wspólnej Polityki Rolnej). Różnice te w wysokości 1.831.872 tys. zł zasiliły budżet państwa jako pozostałe dochody niepodatkowe,
- zasilenia budżetu państwa kwotą 300.000 tys. zł z tytułu praw majątkowych w związku z wpłatą dokonaną przez UniCredito Italiano S.P.A. tytułem rekompensaty za odstąpienie od opcji zakupu akcji Banku Pekao S.A.

2.5.5. Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego

W ustawie budżetowej na 2009 r., jak również w nowelizacji ustawy budżetowej kwota wpłat z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin i powiatów oraz

część regionalną subwencji ogólnej dla województw została określona w wysokości 2.702.037 tys. zł, z tego:

- wpłaty gmin do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin – 716.114 tys. zł,
- wpłaty powiatów do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla powiatów – 1.095.042 tys. zł,
- wpłaty województw do budżetu państwa, z przeznaczeniem na część regionalną subwencji ogólnej dla województw – 890.881 tys. zł.

W 2009 r. na rachunek dochodów budżetu państwa, służący do ewidencjonowania wpłat jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na część równoważącą i regionalną subwencji ogólnej wpłynęła kwota wpłat w wysokości 2.702.049 tys. zł, która stanowi 100% kwoty określonej w ustawie budżetowej. W stosunku do 2008 r. wpłaty jednostek samorządu terytorialnego były wyższe o 24,8%.

Wpłaty jednostek samorządu terytorialnego w poszczególnych kwartałach 2008 r. i 2009 r. oraz udział poszczególnych kwartałów we wpływach rocznych przedstawia następujące zestawienie:

Lata	kwartały			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	541.176	541.171	541.419	541.059
2009	675.558	675.658	674.724	676.109
	%			
2008	25,0	25,0	25,0	25,0
2009	25,0	25,0	25,0	25,0

2.5.6. Dochody zagraniczne

Dochody zagraniczne w 2009 r. wyniosły 256.465 tys. zł, co stanowiło 128,2% kwoty założonej w znowelizowanej ustawie budżetowej. W stosunku do ustawy budżetowej dochody te były wyższe o 140,8%. W porównaniu do 2008 r. dochody zagraniczne były niższe nominalnie o 14,1% a realnie o 17%.

Głównymi źródłami dochodów zagranicznych były:

- odsetki i opłaty od udzielonych pożyczek i kredytów zagranicznych oraz od rachunków specjalnych w łącznej wysokości 53.870 tys. zł, tj. 68,2% planu,
- dochody z tytułu skarbowych papierów wartościowych wyemitowanych za granicą w kwocie 116.217 tys. zł, tj. 124,3% kwoty zaplanowanej w ustawie budżetowej, obejmujące dochody z tytułu premii od obligacji Skarbu Państwa wyemitowanych na rynkach zagranicznych, dochody z tytułu odsetek naliczonych przy ponownym otwarciu

emisji obligacji Skarbu Państwa wyemitowanych na rynkach zagranicznych oraz odsetki narosłe od środków przekazanych agentowi fiskalnemu celem wypłaty odsetek od obligacji Skarbu Państwa,

- nieplanowane wpływy w łącznej wysokości 46.663 tys. zł, stanowiące dochody z tytułu sprzedaży obligacji zerokuponowych (collateral).

Dochody zagraniczne w poszczególnych kwartałach 2008 r. i 2009 r. oraz udział poszczególnych kwartałów we wpływach rocznych przedstawia poniższe zestawienie:

Lata	kwartały			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	10.633	124.576	76.077	87.418
2009	17.398	134.239	25.850	78.978
%				
2008	3,6	41,7	25,5	29,3
2009	6,8	52,3	10,1	30,8

2.6. Środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegających zwrotowi

Wpłaty do budżetu państwa z Unii Europejskiej w 2009 r. wyniosły 31.871.306 tys. zł i były niższe o 9.892.172 tys. zł, tj. o 23,7% w stosunku do prognozy ze znowelizowanej ustawy budżetowej na 2009 r. i o 1.730.158 tys. zł, tj. o 5,1% od kwoty przyjętej w ustawie budżetowej. W porównaniu do 2008 r. wpływy z tego źródła wzrosły się nominalnie o 116,2%, a realnie o 108,9%.

W 2009 r. w związku z realizacją projektów finansowanych z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz innych programów finansowanych z udziałem środków UE (z wyłączeniem WPR), zrealizowano dochody w łącznej wysokości 20.220.806 tys. zł, co stanowi 74,6% planu dochodów zawartych w znowelizowanej ustawie budżetowej.

Uzyskane dochody w 2009 r. stanowią refundację z budżetu Unii Europejskiej oraz od Państw Członkowskich EFTA wydatków poniesionych przez budżet państwa w zakresie programów realizowanych głównie w ramach:

- NPR 2004-2006 – 1.673.524 tys. zł,
- NSRO 2007-2013 – 17.942.330 tys. zł.

W 2009 r. dochody budżetu państwa z tytułu realizacji Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), nie uwzględniając dodatnich różnic kursowych powstałych w wyniku wymiany środków w walucie euro na złotówki, wykonane zostały w łącznej wysokości 10.947.231 tys. zł, tj. 77,5% planu po nowelizacji ustawy budżetowej (14.134.060 tys. zł). Dochody wynikające

z realizacji WPR w 2009 r. były o 903.917 tys. zł wyższe od dochodów budżetu państwa uzyskanych z tego tytułu w 2008 r. (10.043.314 tys. zł) i pochodziły z następujących tytułów:

- zadania realizowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (płatności w ramach: systemów wsparcia bezpośredniego, wspólnej organizacji rynku owoców i warzyw, a także rynku rybołówstwa) – 4.948.456 tys. zł,
- płatności pośrednie na Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-13 – 4.298.507 tys. zł,
- zadania realizowane przez Agencję Rynku Rolnego – 1.606.640 tys. zł,
- pozostałe transfery – 93.628 tys. zł.

Do środków związanych z realizacją WPR w roku 2009 zaliczyć należy ponadto dochody z tytułu wpłaty składki restrukturyzacyjnej w wysokości 703.269 tys. zł. Dochody te nie były transferem z budżetu UE do Polski ani też nie wynikały z realizacji finansowania wyprzedzającego WPR, jednakże o równowartość wpłaconych do budżetu państwa środków z tego tytułu Komisja Europejska potrąciła przekazywane Polsce refundacje płatności z tytułu WPR. Dochody związane z realizacją WPR wyniosły ogółem 11.650.500 tys. zł, bez wspomnianych na wstępie dodatków różnic kursowych, które zostały omówione w części – Pozostałe dochody niepodatkowe.

Wpłaty do budżetu państwa z Unii Europejskiej i innych źródeł w poszczególnych kwartałach 2008 r. i 2009 r. oraz udział poszczególnych kwartałów we wpływach rocznych przedstawia następujące zestawienie:

Lata	kwartały			
	I	II	III	IV
	w tys. zł			
2008	3.882.831	4.728.380	4.602.875	1.524.881
2009	5.822.336	15.195.832	5.884.784	4.968.354
	%			
2008	26,3	32,1	31,2	10,4
2009	18,3	47,7	18,5	15,5